

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Kartuizerwijk

Brugge, West-Vlaanderen

2023E178

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2023

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	4
1.3 Gemotiveerd advies	5
1.4 Conclusie	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de renovatie van een bestaande woonwijk in Brugge. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 6974 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 2117,6 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Het plangebied situeert zich binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Brugge. Het terrein valt noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 100 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 300 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023E178	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 70953	Y ₁ : 211564
	X ₂ : 71221	Y ₂ : 211756
KADASTER	Brugge, Afdeling 2, Sectie B, nr's.: 34m3, 34f2, 34x2, 34a4, 34k4, 34n2, 34a3, 34r4, 34 ^e 2, 34y4, 34t, 34x4, 34x3, 34w3, 34x, 34y, 34l4, 34k2, 34r, 34p3, 34f4, 34s4, 34y2, 34c3, 34k3, 34d4, 34m, 34g2, 34n3, 34a2, 34t3, 34z, 34c4, 34s, 34m4, 34l3, 34p4, 34e4, 34d2, 34r3, 34t2, 34k, 34n4, 34h, 34b3, 34d3, 34c2, 34z2, 34r2, 34w, 34b2, 34s2, 34f3, 34p2, 34g3, 34g4, 34v3, 34v, 34s3, 34z3, 34p, 34h2, 34 ^e 3, 34h4, 34v2, 34l2, 34l, 34t4, 34c, 34n, 34y3, 34b4, 34w2	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de renovatie van een groot aantal woningen en de herinrichting van de Kartuizerwijk die zich uitstrekt ten noorden en zuiden van de Balsemboomstraat te Brugge. Het volledige projectgebied is ca. 6974 m² groot. Het deel ten zuiden van het de Balsemboomstraat is quasi volledig voorzien van een ondergrondse parkeergarage. Ter hoogte van de woningen ten noorden van de Balsemboomstraat moet in elke woning rekening gehouden worden met de aanwezigheid van een kruipkelder. De geplande werken omvatten het slopen van aanwezige aanbouw achteraan de woningen en de realisatie van een nieuwe, grotere aanbouw. Daarnaast worden nieuwe rioleringen voorzien, tuinberingen en tuinenmuren. De woningen zelf, inclusief vloerplaten blijven behouden. Daarnaast worden delen van de tuinzones genivelleerd teneinde het verval te verzachten.

De stad Brugge is gelegen op de overgang van de zandstreek naar de kustpolders. De stad is gegroeid vanuit nederzettingen op dekzandruggen langs het alluvium van de Reie. Het onderzoeksgebied bevindt zich in het oosten van de historische stadskern van Brugge, binnen de buitenste stadsomwalling. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Deze eolische afzettingen rusten op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan en getijdenafzettingen van het Eemiaan. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer. Het sediment bestaat normaliter uit zand. Op het DHMV is in de zone ten zuiden van het Balsemboomstraat een

duidelijk talud te zien. Gezien de aanwezige ondergrondse parking kan redelijkerwijs uitgegaan worden van een vergraven bodemarchief in deze zone.

Uit het historisch kaartmateriaal kan afgeleid worden dat het onderzoeksgebied zich net binnen de 14^e-eeuwse stadsomwalling bevindt. Het terrein is gelegen aan de vesten, tussen de Kruispoort en de Gentpoort. Op het oudste beschikbare kaartmateriaal is te zien dat binnen de grenzen van het onderzoeksgebied reeds bebouwing aanwezig is langs de straatzijden. Het overige terreindeel is in gebruik als tuinzone. Op zowel de Sanderuskaart als de Ferrariskaart is de noordelijke zone van het projectgebied integraal als tuinzone weergegeven. Eind de 18^e eeuw wordt in de zuidelijke zone van het onderzoeksgebied een kazerne ingericht. Ook het Kartuizerklooster ten noordwesten van het onderzoeksgebied werd als kazerne aangewend. Het militaire karakter van de omgeving neemt toe in de 19^e eeuw. Op de Poppkaart krijgt de kazerne de naam 'Poermolen', een verwijzing naar een poedermolen die werd gebruikt om buskruit te produceren. Tijdens WO I en WO II worden de kazernes gebruikt om Duitse troepen in te kwartieren. Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is te zien dat quasi het volledige projectgebied omzoomd wordt met gebouwen. De kazerne krijgt op deze kaart de naam 'Kazerne Kolonel Rademaeker'. In de jaren '70 wordt de militaire infrastructuur opgegeven en overgedragen aan de stad Brugge. Op de orthofoto van 1971 is deze militaire infrastructuur nog te zien. Vanaf het luchtbeeld van de jaren '80 is de huidige woonwijk te zien.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied is tot op heden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de nabije omgeving zijn verschillende vindplaatsen gekend op basis van werfcontroles of gericht noodonderzoek. Hierbij werden voornamelijk resten uit de late middeleeuwen van zowel resten van bewoning zoals kelders, beerputten, afwateringsgrachten en funderingen evenals resten van artisanale activiteiten zoals leerlooien. In de ruimere omgeving zijn er aanwijzingen voor quasi doorlopende menselijke aanwezigheid op de dekzandrug sinds de steentijden.

Hoewel in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege het versnipperde karakter en beperkte diepte van de geplande ingrepen en de verwachte mate van verstoring, een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken in de Kartuizerwijk te Brugge worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen.

Vooreerst moet gewezen worden op de aanwezigheid van een grote parkeergarage in de zone ten zuiden van de Balsemboomstraat. Ook is elke woning in deze zuidelijke zone voorzien van een kelder. Enkel het slopen van twee serres en het bouwen van een nieuwe tuinberging vallen buiten dit onderkelderd geheel. Vanwege de zeer beperkte oppervlakte van deze ingrepen wordt verder onderzoek er als weinig zinvol ingeschat.

Ter hoogte van de noordelijke zone vormen de geplande ingrepen gecombineerd een grotere oppervlakte. De ingrepen vormen echter geen aaneengesloten geheel. Het betreft

telkens kleinere, lokale ingrepen waarvan een deel ook reeds samenvalt met bestaande infrastructuur. Ter hoogte van het nivelleren van de tuinzones wordt een verschil van 20 tot 30 cm weggewerkt. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat deze ingrepen geen wezenlijke bedreiging vormen voor het bodemarchief waar dit bewaard is. Binnen elke tuinzone is ook een put gelegen waar eveneens een mate van verstoring vermoedt kan worden. Ter hoogte van de nieuwe aanbouw die voor elke woning wordt voorzien bevindt zich op heden een kleinere aanbouw. Ook hier kan een zekere mate van verstoring verwacht worden, tevens kan aangenomen worden dat enkel de funderingen hiervoor een beperkte impact zullen hebben op het bodemarchief. Eenzelfde scénario wordt verwacht voor de geplande tuinbergingen en tuinmuren. Het grootste deel van de nieuwe riolering wordt eveneens aangelegd in bestaande kruipkelders, enkel het uitgraven van een nieuwe filterput vormt een bedreiging voor het bodemarchief.

Vanwege het sterk versnipperde karakter van de geplande ingrepen, de reeds aanwezige verstoring door kelders, leidingen en funderingen en de relatief beperkte diepte van het merendeel van de geplande werken wordt verder onderzoek weinig zinvol geacht. Meer dan een zo goed als contextloze indicatie voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek door middel van proefputten of werfopvolging niet verwacht worden. Vanwege dit beperkte potentieel aan kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de verbouwing van de woningen in de Kartuizerwijk te Brugge. Vanwege het sterk versnipperde karakter van de ingrepen en de verwachte mate van verstoring wordt de kans op kenniswinst als minimaal ingeschat. Verder onderzoek is in dit geval niet zinvol.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

